

Conflict Courant

Editie 4
September
2004

 VSBfonds

Handleiding voor leerkrachten

Israël bouwt een afscheiding

Naar aanleiding van de vredesweek in september 2004 besteden we in deze vierde editie van de Conflict Courant aandacht aan het conflict tussen Israël en de Palestijnen. Dit conflict woekert al decennia lang voort en wordt getypeerd door het onvermogen om een rechtvaardige vrede te bereiken. In april 2002 besluit de Israëlische regering om een afscheiding te bouwen.

Dit *veiligheidshek*, zoals de Israël de afscheiding noemt, moet Palestijnse zelfmoordaanslagen op Israëlische burgers voorkomen. Maar is deze afscheiding het juiste antwoord op het geweld van radicale

Palestijnen? De meningen daarover zijn verdeeld. Bovendien menen de tegenstanders van de afscheiding dat Israël andere doeleinden met de afscheiding nastreeft. Over het hoe en waarom van de afscheiding gaat deze Conflict Courant.

De website (<http://www.cmo.nl>) van de Conflict Courant gaat onder meer dieper in op de achtergronden, hoofdrolspelers en chronologie van het conflict, de grote strijdpunten, humanitaire en technische aspecten van de afscheiding en de meningen van Israëlische en Palestijnse jongeren en van enkele 'deskundigen'.

Wat is de
Conflict Courant?

De **Conflict Courant** helpt u bij het lesgeven over de grote mondiale conflicten.

Inhoud:

Fotokopieerbare activiteiten voor gebruik in de klas, bestemd voor leerlingen van het Studiehuis.

Inhoud van deze editie:

- * Israël bouwt een afscheiding
- * De aanzet tot de bouw
- * Is het een 'muur' of een 'hek'?
- * Het leven achter de afscheiding
- * Uitspraken en standpunten
- * Mening van jonge Israël's
- * Mening van jonge Palestijnen
- * Wat brengt de toekomst?

Leerplan:

- Maatschappijleer
- * Politieke besluitvorming
- * Massamedia

Geschiedenis/staatsinrichting

- * Internationale betrekkingen en oorlogvoering

Aardrijkskunde

- * Politiek en ruimte

Kijk voor aanvullende informatie en extra lessuggesties op internet: <http://www.cmo.nl>

ACHTERGRONDEN

Waar draait het om?

Volgens Israël draait het conflict om de onwil van de Arabische wereld en de Palestijnen om het bestaansrecht van Israël te erkennen en de daarmee gepaard gaande onveiligheid voor haar burgers.

Volgens de Palestijnen draait het conflict om hun strijd tegen de bezetting van hun land door Israël. Ze willen een eigen Palestijnse staat.

Een mogelijke oplossing voor het conflict biedt het Tweestaten-concept: een levensvatbare Palestijnse staat naast een veilige Israëlische staat, met open grenzen en met economische samenwerking. Jeruzalem is een gedeelde hoofdstad. Maar onderhandelingen om dit doel te bereiken, zijn tot nu toe mislukt. Aan de huidige hopeloze situatie hebben zowel de Palestijnen als Israël bijgedragen: Israël door in de bezette gebieden illegaal nederzettingen te bouwen en de Palestijnen door zelfmoordaanslagen op Israëlische burgers te plegen en die vervolgens goed te praten.

Kolonisatie van de bezette gebieden

Na de Zesdaagse Oorlog begint Israël met vestigingen van nederzettingen in de bezette gebieden. Dit is in strijd met het internationaal recht. Tot nu toe weigert Israël echter gehoor te geven aan de diverse VN-resoluties die Israël oproepen zich uit de bezette gebieden terug te trekken. Israël heeft wel besloten de nederzettingen in de Gaza-strook te ontruimen, maar wil de meeste van de (tot steden uitgroeide) nederzettingen in de Westelijke Jordaanoever behouden. De kolonisatie verdrijft de Palestijnen van hun grond en verbrokkelt het Palestijnse gebied in een soort eilandenrijk. Bovendien worden

de natuurlijke hulpbronnen zoals goede grond en water niet eerlijk verdeeld. Zo ontbreekt de basis om een gezonde economie op te bouwen, een noodzakelijkheid voor een levensvatbare Palestijnse staat.

Het gebruikt van terreur

Radicale groeperingen in de Palestijnse samenleving (de militante tak van Al Fatah, de Al-Aqsa Martelaren Brigades en Hamas) bedienen zich van terreur tegen Israëlische burgers. Honderden Israëli's zijn door zelfmoordaanslagen om het leven gekomen, nog meer anderen voor het leven verminkt. De Verenigde Staten, Rusland, de Europese Unie en de Verenigde Naties hebben Yasser Arafat, de leider van de Palestijnen, opgeroepen het geweld in te dammen, tot nu toe zonder resultaat. Arafat heeft het terrorisme officieel afgezworen, maar is nog wel hoofd van de Al-Aqsa Martelaren Brigade. Israël twijfelt aan zijn oprechtheid en vindt dat hij te laks optreedt tegen de radicale groeperingen. De aanslagen hebben bij de Israëli's het gevoel versterkt dat de Palestijnen geen vrede met hen willen.

De afscheiding

Na een aantal mislukte onderhandelingsrondes lijkt het wantrouwen nu groter dan ooit en heeft Israël besloten een veiligheidshek te bouwen. Dit hek moet aanslagen op haar burgers voorkomen. Het lijkt erop dat de strijdende partijen daarmee in een patsstelling zijn geraakt. De Palestijnen zien de bouw van de afscheiding als een onderdeel van de bezettingspolitiek van Israël. Israël wijst erop dat de muur een tijdelijke militaire maatregel is, en zal worden afgebroken op het moment dat de veiligheid van haar burgers wordt gegarandeerd. Hoe het verder moet? Misschien kan er hoop worden ontleend aan de stemmen voor vrede, die zijn georganiseerd in kleine, maar actieve vredesbewegingen, waarin Palestijnen en Israëli's samenwerken voor een rechtvaardige vrede.

Om te begrijpen hoe de Palestijnen en de Israëli's zo tegenover elkaar zijn komen te staan, moeten we teruggaan naar de wortels van het conflict. Die worden op de website besproken.

Kalandia checkpoint

© Pax Christi

FEITEN EN CIJFERS

ISRAËL

Israël is een immigratieland. Iedere jood mag in Israël komen wonen. Dit is vastgelegd in de Wet op de Terugkeer. Zodoende is Israël een multicultureel land. Van de 6,5 miljoen inwoners behoort circa 78% tot het jodendom. Van hen is ongeveer de helft in Israël geboren. In de afgelopen 10 jaar zijn er ongeveer één miljoen nieuwe immigranten gekomen. Ondertussen is de kustlijn van Israël één van de dichtstbevolkte ter wereld (Bron CIDI).

Leider	Premier Ariel Sharon (sinds 7 maart 2001)
Hoofdstad	Jeruzalem (betwist)
Regeringsvorm	Parlementaire democratie
Inwoners	Circa 6.5 miljoen (waarvan 187.000 Israëli- sche kolonisten op de Westelijke Jordaan- oever, 20.000 kolonisten op de door Israël bezette Golanhoogte, ruim 50.000 kolonisten in de Gazastrook en zo'n 170.000 in Oost- Jeruzalem)
Oppervlakte	20.330 km ² (0,6 maal zo groot als Nederland)
Bevolking	Joods ca. 78 %, en Arabisch ca. 19%
Religie	joods 78%, soennitische moslims 15%, christenen 2.1% , druze 1.6
Taal	Hebreeuws 80%, Arabisch 20%

PALESTINA

In 1988 wordt de onafhankelijke Staat Palestina uitgeroepen en door de internationale gemeenschap erkend. Maar door het conflict met Israël is van die onafhankelijkheid nog niet veel terecht gekomen. In 1993 krijgen de Palestijnen in delen van de Gazastrook en Westelijke Jordanoever beperkt zelfbestuur. De Palestijnse Nationale Autoriteit (PNA) is het bestuurlijke orgaan.

Leider	President Yasser Arafat
Regeringsvorm	Parlementaire democratie
Hoofdstad	Oost-Jeruzalem (betwist)
Oppervlakte	Het grondgebied bestaat uit een aantal dorpen en steden op de Westelijke Jordaan- oever (samen zo'n 750 km ²) en de Gazastrook (360 km ²). De hele Westelijke Jordanoever beslaat 5.640 km ² .
Inwoners	3.570.000 (Gazastrook: ca. 1.275.000 Palestijnen; Westelijke Jordanoever: ca. 2,3 miljoen Palestijnen; ruim vier miljoen Palestijnen wonen als vluchteling in de buurlanden.
Taal	Arabisch en Engels
Religie	soennitische moslims (80%) en christenen (20%)

Eerdere edities van de Conflict Courant

0-nummer	Oorlogen en conflicten
1e editie	Oorlog in Irak
2e editie	De moeizame weg naar vrede in Kongo
3e editie	Kleine wapens – een groot probleem

De *Conflict Courant* wordt gemaakt door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs in samenwerking met Pax Christi, met financiële ondersteuning van het VSB-Fonds.

Er verschijnen per jaar twee lesbrieven over mondiale conflicten die op dat moment in het nieuws zijn.

Voor de landenbeschrijvingen op de website is gebruik gemaakt van informatie van Pax Christi en van het ECCP (Europees Centrum voor Conflict Preventie).

Op de website kunnen leerlingen vragen stellen over aspecten van de gepresenteerde conflicten aan onze eigen 'deskundigen': medewerkers van het CICAM (Centrum voor Internationale Conflict-Analyse en -Management) en het ECCP.

Wie een emailadres op de website achterlaat of doorgeeft aan cmo@fm.ru.nl (met als onderwerp: 'Op de hoogte houden van nieuwe edities van Conflict Courant') of de bon achterop dit blad invult, wordt geïnformeerd over het verschijnen van nieuwe edities.

De *Conflict Courant* kost €3,50 per editie, maar is ook gratis te downloaden vanaf <http://www.cmo.nl>. Als u een abonnement neemt, kunt u na elk nummer weer opzeggen. U krijgt bij een abonnement het 0-nummer er gratis bij.

De citaten die u onderaan de werkbladen en sommige pagina's van de handleiding vindt, zijn ontleend aan krantenkoppen over het lopende conflict.

Meer links, lessuggesties en achtergrondinformatie voor leerlingen én leerkrachten vindt u op internet: <http://www.cmo.nl>

LESSUGGESTIES

Werkblad 1: Israël bouwt een afscheiding

Doel: ter voorbereiding van het onderwerp van de lesbrief informeren de leerlingen zich over de voorgeschiedenis van het conflict.

We zijn in de lesbrief niet uit op het vaststellen van 'een gelijk of ongelijk'. Het is belangrijk dat de leerlingen de twee kanten van de zaak bekijken. Geen gemakkelijke taak; kritiek op Israël en je bent al gauw anti-Israël. Kritiek op de Palestijnse zelfmoordaanslagen op Israëlische burgers en je hebt geen oog voor het lijden van het Palestijnse volk. Hoe is het zover gekomen dat Israël zich van zo'n drastisch middel bedient? Om het conflict evenwichtig te benaderen is het belangrijk iets te weten over de voorgeschiedenis en de twistpunten. Daartoe dient opdracht twee. De opdracht kan door groepjes leerlingen worden uitgevoerd en vervolgens klassikaal met elkaar worden besproken. Het wordt aangeraden de 'Voorgeschiedenis' op de website (www.cmo.nl) met de leerlingen door te nemen.

Antwoorden op de opdrachten:

1. Bespreek ter introductie van de lesbrief met de leerlingen wat zij al weten over de afscheiding en wat ze erover denken. Bespreek na de behandeling van de lesbrief of de leerlingen van standpunt zijn veranderd en waarom.

2. De grote twistpunten in het conflict tussen Israël en de Palestijnen zijn:

a) **Veiligheid:** Israël stelt dat er pas constructief aan een oplossing van het conflict kan worden gewerkt als de Israëlische burgers zich veilig voelen. Daartoe moeten alle Arabische landen de Staat Israël erkennen en moeten de Palestijnen de bereidheid tonen een oplossing voor het conflict te zoeken. Bovendien wil Israël dat de Palestijnse Autoriteit (onder leiding van Arafat) een einde maakt aan de terroristische aanslagen op Israëlische burgers. Dit is tot nu toe niet gelukt; Israël beschuldigt Arafat van onwil.

Rol van de afscheiding: In 2002 besluit de regering een veiligheidshek te bouwen. De afscheiding

moet de aanslagen voorkomen. Israël zegt de afscheiding weg te halen zodra de veiligheid van haar burgers wordt gegarandeerd.

b) **Grenzen:** De enige officieel erkende grenzen tussen Israël en de Palestijnen liggen vast in het VN-verdelingsplan uit 1948. Volgens dit plan moet er een Israëlische en een Palestijnse Staat komen. Deze grens wordt aangegeven als *De Groene Lijn* (Green Line). Israël heeft de Groene Lijn nooit als definitieve grens erkent. Ze beroept zich op de resolutie 242 uit 1967 van de VN die stelt dat de grenzen in vreedzaam overleg moeten worden vastgesteld. Dit vreedzame overleg is tot nu toe steeds vastgelopen.

Rol van de afscheiding: De route van de afscheiding wijkt af van de Groene Lijn en ligt voor een groot gedeelte op Palestijns grondgebied. Daar beschermt de afscheiding de joodse nederzettingen en de grond eromheen. Voor de Palestijnen is de route een reden om te twifelen aan de verklaring van de Israëlische regering dat het een tijdelijke veiligheidsmaatregel betreft. Zij zien de afscheiding als een manier om de nederzettingen definitief aan Israël toe te voegen.

c) **Nederzettingen:** Na de Zesdaagse Oorlog van 1967 begint Israël met de bouw van nederzettingen in bezet gebied. Het is een feitelijke kolonisatie. Er wonen op dit moment ruim 200.000 joodse kolonisten op de Westelijke Jordaanoever (en ruim 200.000 in Oost-Jeruzalem) in nederzettingen waarvan een aantal tot ware steden zijn uitgegroeid. De nederzettingen liggen in de vruchtbare gebieden met waterbronnen; natuurlijke hulpbronnen die de Palestijnen zelf hard nodig hebben voor een gezonde economie. Ze willen dan ook dat alle nederzettingen worden ontruimd. Israël is bezig met de ontruiming van de nederzettingen in de Gazastrook, maar in de nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever worden nog steeds nieuwe huizen gebouwd.

Rol van de afscheiding: Deze is al in het twistpunt 'grenzen' aan de orde gekomen. De Palestijnen zijn ook bang dat de 'ommuurde' nederzettingen en de wegen daartussen hun toekomstige staat zullen reduceren tot een soort eilandenrijk.

d) **De status van Jeruzalem:** Sinds 1967 beschouwt Israël Jeruzalem als zijn 'eeuwige en ondeelbare hoofdstad'. De Palestijnen claimen Arabisch Oost-Jeruzalem als hoofdstad van een toekomstige Palestijnse staat. In het Tweestaten-concept wordt Oost-Jeruzalem hoofdstad van Palestina en komt West-Jeruzalem onder Israëlisch bestuur.

Rol van de afscheiding: De afscheiding loopt om en door Oost-Jeruzalem en ondermijnt dus het streven naar een gedeelde hoofdstad. De afscheiding maakt vrij verkeer door Oost-Jeruzalem onmogelijk.

e) **Vluchtelingen:** De oorlogen in 1948 en 1967 brengen grote Palestijnse vluchtelingenstromen op gang naar de Arabische buurlanden (Daaronder bevinden zich de ouders van Ala'Wajih, de jonge Palestijnse). Terugkeer van de vluchtelingen is voor Israël nauwelijks bespreekbaar. Ze vreest dat de grote aantallen Palestijnen het karakter van de joodse staat Israël zal ondermijnen. Bovendien wil ze 'ruimte' houden voor nieuwe joodse immigranten. Nu al geldt de kuststreek als een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld.

Rol van de afscheiding: Bij dit twistpunt speelt de afscheiding geen directe rol van betekenis. Wel bemoeilijkt de afscheiding de toegang tot sociale voorzieningen, ziekenhuizen en scholen voor de mensen in de vluchtelingen kampen. Dit geldt voor alle Palestijnen die in de buurt van de afscheiding leven.

Werkblad 2: De aanzet tot de bouw

Doel: de leerlingen informeren zich over het regeringsstandpunt ten aanzien van de bouw van de afscheiding.

Het grootste verzet tegen de afscheiding richt zich op de gekozen route en de manier waarop de bouw plaats vindt (vernietiging van huizen, boomgaarden, onhebbelijke behandeling van mensen) Op de aangegeven link geeft de Israëlische regering antwoord op een aantal vragen over de afscheiding (over de route, financiële compensatie, milieutechnische overwegingen enz.). De websites van CIDI en Hasbara

Nederland geven ook voor dit werkblad belangrijke informatie over de afscheiding. Deze informatie kan afgewogen worden tegen de informatie van protesterende groeperingen.

Antwoorden op de opdrachten:

1. Israël stelt dat de afscheiding een reactie is op de golf van aanslagen, beraamd vanuit de Westelijke Jordanoever. Palestijnse terroristen dringen Israël binnen om door middel van zelfmoordaanslagen zoveel mogelijk Israëlische burgers te doden. Het doel van de afscheiding is om de burgers te beschermen. De regering noemt de afscheiding daarom een 'veiligheidshek' (Security Fence) en een 'veiligheidszone'.

2. De regering beargumenteert de route van het veiligheidshek als volgt: 'De zogenaamde Groene Lijn is nooit als definitieve internationale grens bedoeld. De legale status van de Westelijke Jordanoever is dat van 'betwist gebied'. Definitieve landsgrenzen tussen Israël en de Palestijnen kunnen alleen door verdere onderhandelingen worden bepaald. Resoluties 242 en 338 van de Veiligheidsraad roepen beide partijen op om 'veilige en erkende grenzen' vast te stellen door middel van onderhandelingen. Het veiligheidshek dat nu wordt gebouwd is bedoeld om terroristische aanslagen tegen te gaan, niet om een grens vast te leggen. We hopen dat de bouw van het hek de veiligheid bevordert, zodanig dat we op een dag het hek weer kunnen afbreken'.

Werkblad 3: Is het een 'muur' of is het een 'hek'?

Doel: de leerlingen onderzoeken in hoeverre de diverse aanduidingen voor de afscheiding een politieke keuze weer geven.

Ben je tegen de afscheiding? Beelden van torenhoge muren en rollen prikkeldraad brengen de boodschap over. Ben je een voorstander? Dan is het een 'doorkijkhek' er veel vriendelijker uit. Bespreek ook hoe aanduidingen en beelden worden gebruikt in de media. De opdracht heeft een vervolg op werkblad 8 (opdracht 3).

Antwoorden op de opdrachten:

1. Initiatiefgroep 'Stop de Muur' noemt de afscheiding een *apartheidsmuur* omdat de afscheiding 'de Palestijnen bijeenrijft op dezelfde wijze als indertijd het Apartheidsregime in Zuid-Afrika'. De afscheiding omsingelt een aantal grote nederzettingen waarin alleen Israëlische joodse burgers zich vrij kunnen bewegen. Palestijnen worden bij elke controlepost grondig gecontroleerd. De afscheiding creëert Palestijnse getto's (verplichte verblijfplaatsen voor een sociaal achtergestelde groep)'. In het artikel 'Waarom bouwt Israël een anti-terroristenbarrière' stelt de schrijver dat sinds

September 2000 ruim 900 Israëli's zijn gedood en duizenden voor het leven verminkt. Het hek is een daad van zelfverdediging tegen terrorisme en is een levensreddende maatregel.

Werkblad 4: Het leven achter de afscheiding

Doel: de leerlingen krijgen een beeld van de gevolgen van de afscheiding voor Palestijnen.

De Palestijnen streven naar een eigen vrije staat. Door de afscheiding wordt hun leefgebied verkleind en verbrokken in kleine stukjes. Na de verwerking van de opdracht kunnen de leerlingen bespreken in hoeverre de verslechtering van de levensomstandigheden een oplossing voor het conflict in de weg staat.

Antwoorden op de opdrachten:

1. Een enclave is een stuk grond dat door vreemd grondgebied is ingesloten. Zoals je op de afbeelding op werkblad 4 kunt zien, creëert de afscheiding enclaves, waarbinnen Palestijnen letterlijk en figuurlijk worden ingesloten.

2. De afscheiding heeft de volgende gevolgen:

a) **voor de economie en werkgelegenheid:** de economie van de Palestijnen is nauw verweven met die van Israël. Veel Palestijnen werken in Israël en zijn daarom voor hun inkomen afhankelijk van de Israëlische economie. Het wordt hen steeds moeilijker gemaakt in Israël te werken. Ook voor de handel met het buitenland zijn de Palestijnen sterk afhankelijk van Israël. De afscheiding bemoeilijkt het handelsverkeer. Op dit mo-

ment leeft meer dan 60% van de Palestijnen onder de armoedegrens.

b) **voor de landbouw:** door de omsingeling worden Palestijnse dorpen van elkaar afgesneden. Palestijns land wordt onteigend. Dit land is vruchtbaar en er is veel water. Hierdoor verliest de Palestijnse gemeenschap inkomsten van de landbouw die zij daar al eeuwen bedrijft.

c) **voor de volksgezondheid:** veel van de afgesneden dorpen hebben geen eigen ziekenhuizen, maar zijn aangewezen op grotere steden als Qalqilya en Oost-Jeruzalem. De afscheiding bemoeilijkt de toegang tot deze steden. Zieke mensen moeten langere afstanden afleggen en vervolgens lang wachten bij de controleposten.

d) **voor het dagelijkse leven:** de afscheiding verdeelt Palestijns grondgebied in stukken. Reizen is moeilijk, je kunt alleen door controleposten in de muur of het hek. Jeruzalem is niet meer toegankelijk voor Palestijnen om te bidden in de moskee of de kerk, of familie op te zoeken. De mensen worden regelmatig aangehouden om op wapenbezit te worden gecontroleerd. Bovendien zijn autowegen alleen voor Israëli's en buitenlanders toegankelijk.

e) **voor het onderwijs:** leraren en leerlingen moeten langere afstanden afleggen naar school en terug naar huis, er is oponthoud bij de controleposten.

Werkblad 5: Uitspraken en standpunten

Doel: de leerlingen onderzoeken de diverse standpunten aanzien van de afscheiding.

De uitspraak van het Internationale Gerechtshof kan grote gevolgen hebben voor Israël, omdat het hof de lidstaten van de VN oproept Israël sancties op te leggen, als ze de bouw van de muur op Palestijns grondgebied niet stopt. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft het Israëlische Hoogerechtshof haar regering gevraagd een reactie te geven op de uitspraak. De zaak is dus volop in beweging. Laat de leerlingen de nieuwste ontwikkelingen volgen. Bij opdracht twee niet vergeten dat de aanslagen op Israëlische burgers ook een schending van een mensenrecht is.

Antwoorden op de opdrachten:

Het Internationaal Gerechtshof bepaalde dat de 'muur' (zoals het IG het omschrijft) daar waar deze op in de bezette gebieden is/wordt gebouwd illegaal is en moet worden afgebroken. Het Israëli-sche Hooggerechtshof bepaalde dat de route van de afscheiding 'gedeeltelijk moet worden herzien, omdat er geen evenwicht bestaat tussen de Israëli-sche veiligheidsbelangen en de schade die de Palestijnse bevolking ondervindt'. Maar ze bepaalde ook dat het hek een noodzakelijke veiligheidsmaatregel is en dat de gekozen route daarmee rekening houdt. Met andere woorden, daar waar nodig voor de veiligheid mag de route op Palestijns gebied lopen. Daar zijn de Palestijnen het niet mee eens. Wel geeft deze uitspraak de Palestijnen een grotere kans op een goede uitslag bij het aanspannen van een proces tegen Israël met betrekking tot de gekozen route en vergoeding van geleden schade.

2. Er zijn 30 artikelen. In het conflict tussen Israël en de Palestijnen worden 11 van de 30 omschreven mensenrechten direct geschonden (art. 1, 2, 3, 5, 9, 10, 12, 13, 17, 25, 30) en zijn zowel Israëli-sche als Palestijnse burgers de dupe. De volgende schendingen hebben direct te maken met de bouw van de afscheiding:

Artikel 10

De regering van Israël zegt dat een ieder die land verliest door de bouw van de afscheiding zal worden gecompenseerd. En zo niet, het recht heeft naar een gerechtelijke instantie te stappen. Maar de Palestijnen zeggen dat daar in de praktijk niets van terecht komt. Ook wordt regelmatig melding gemaakt van grove behandeling van Palestijnen door soldaten van het Israëli-sche leger.

Artikel 13

De afscheiding belemmert de bewegingsvrijheid in sterke mate. Niet alleen in en uit Israël, maar ook in Palestina zelf.

Artikel 17

Tijdens de bouw van de afscheiding worden huizen gesloopt en boomgaarden omver gebuld. Israël zegt dat ze de mensen van tevoren waarschuwt, maar volgens de Palestijnen is de praktijk anders en staan de slopers opeens op de stoep.

Artikel 25

Voor veel Palestijnen betekent de afscheiding een directe bedreiging voor hun levensstandaard. Op werkblad vier kun je lezen hoe de afscheiding toegang tot educatie, gezondheidszorg, sociale diensten en dergelijke beperkt. Bovendien verliezen ze grond en eigendom door onteigening.

3. Vragen naar aanleiding van de toekomstvisies van de NGO's:

a) Het **CIDI** is niet tegen de afscheiding. Ze gaat er vanuit dat de afscheiding tijdelijk is en de definitieve landsgrenzen tussen Israël en de Palestijnen nog moeten worden vastgelegd. Bovendien wonen er in de nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever ruim tweehonderd-duizend Israëli's die (of je nu voor of tegen de nederzettingen bent) recht hebben op bescherming. CIDI is van het standpunt dat het daarom om een *veiligheidshak* gaat.

b) Volgens **ICCO** is er alleen hoop op vrede als Israël zich militair terugtrekt uit de Golan, de Westelijke Jordaanoever en Gaza, de huidige bezette gebieden. Als alternatief zouden vredestroepen van de VN moeten worden geplaatst om de vrede te bewaken. Dan krijgen de Palestijnen weer hoop op een menswaardig bestaan en kunnen er onderhandelingen plaatsvinden over terugkeer van vluchtelingen, over compensatie, het stopzetten van terreur en over watergebruik. Er kunnen internationale afspraken worden gemaakt die mensenrechten en internationaal recht als leidraad nemen.

Werkblad 6: Mening van jonge Israëli's

Doel: de leerlingen denken na over de veiligheidsaspecten van de afscheiding.

In Tel Aviv gebruiken steeds meer mensen de fiets om dat ze bang zijn om te worden opgeblazen als ze met de bus blijven reizen. Stel je een dergelijk onveilige situatie voor als je naar school gaat met openbaar vervoer of bang moet zijn voor aanslagen als je 's avonds uitgaat. Hoe weeg je de belangen van veiligheid van de burgers van Israël af tegen de belangen van het Palestijnse volk?

Antwoorden op de opdrachten:

1. Naar aanleiding van de interviews met Ophra, Ido en Noam:

a) Alle drie geven ze aan dat voor hen veiligheidsoverwegingen het zwaarst wegen. Het belangrijkste is dat de afscheiding aanslagen voorkomt en de mensen een gevoel van veiligheid geeft.

2. Naar aanleiding van het interview met Barak:

a) Barak stelt dat het geen kwestie is van 'gelijk of ongelijk', maar dat je de belangen van de Palestijnen (zoals bewegingsvrijheid) moet afwegen tegen het veiligheidsbelang van de Israëli's.

b) Barak ziet het hek als noodzakelijke veiligheidsmaatregel, gebouwd als reactie op de terroristische aanslagen van radicale Palestijnen. Hij stelt dat Israël er niet op uit is onschuldige burgers te doden, maar het niet kan helpen dat er tijdens de 'vergeldingsacties' ook Palestijnse burgers omkomen. Aangezien de afscheiding aanslagen voorkomt, hoeft Israël ook niet meer te 'vergeldden'. Op die manier komt de afscheiding ook de veiligheid van de Palestijnen ten goede.

c) Hij is het eens met de gekozen route vanwege demografische overwegingen. Sommige nederzettingen zijn uitgegroeid tot grote steden, die worden door de afscheiding daadwerkelijk bij Israël getrokken. Volgens hem zullen de Palestijnen worden gecompenseerd met ander land in Israël.

d) Barak stelt dat beide partijen een afkoelingsperiode nodig hebben. De muur zorgt ervoor dat confrontaties achterwege blijven, er kan rust ontstaan. De Palestijnen moeten hun instellingen democratiseren om hun interne problemen op te lossen. Bovendien moeten ze de militante groeperingen ontwapenen. Hij is van mening dat deze groeperingen een oplossing van het conflict in de weg staan.

3. Naar aanleiding van het artikel van Kerem Blumberg:

a) **Onderwijs:** Kerem stelt dat er op school geen ruimte is voor kritische vragen van de leerlingen over de oorlog. Op school wordt van jongs af aan geleerd dat je dankbaar moet zijn voor de soldaten omdat ze jouw lijf en goed beschermen (er zijn overigens veel organisaties die er op wijzen dat op Palestijnse scholen haat tegen Israël wordt gepredikt)

b) **Rol joodse kolonisten:** Kerem stelt dat de kolonisten 'zionistische fanatici' zijn, die hun land (in de nederzettingen in de bezette gebieden) boven de veiligheid van hun kinderen stellen. Ze beschuldigt de kolonisten van racisme, gericht tegen de Palestijnen.

c) **Verzet:** Kerem zegt dat er vanaf het begin van de bouw van de muur geweldloos verzet is geweest van zowel joodse en Arabische Israëli's en Palestijnen. En ze zegt dat dit verzet door het Israëli'sche leger met harde acties is beantwoord.

d) **De muur en het vredesproces:** Kerem stelt dat de bezetting het leven van de Palestijnen moeilijk maakt en dat de muur de situatie alleen nog maar verergert. 'Hoe kun je vrede sluiten met mensen die je stelselmatig benadeelt', vraagt ze zich af. 'Dat moet een keer tot ontploffing komen'.

Werkblad 7: Mening van jonge Palestijnen

Doel: de leerlingen denken na over de gevolgen van de afscheiding voor Palestijnse leeftijdsgenoten.

Bij opdracht 1b is de kernvraag: Geven hun opvattingen hoop op vrede tussen Palestijnen en Israëli's?

Antwoorden op de opdrachten:

1. De interviews:

a) De muur beschermt de nederzettingen. Met al die nederzettingen op Palestijns grondgebied is vrede onmogelijk. / De muur staat tussen de Israëli's en de Palestijnen in: hoe kan je dan ontmoeten en leren waarderen? / De muur scheidt Palestina en Israël in twee gedeeltes, terwijl we samen zouden moeten leven. / De muur brengt geen veiligheid, want de Palestijnen zullen er alles aan doen om de muur te vernietigen, bomaanslagen in Israël, schieten op de kolonisten enzovoort. / De muur is een slechte basis voor vrede. Ons land wordt ingepikt, en het scheidt Palestijnen van elkaar / het maakt gevangenen van ons.

2. Razan respecteert de veiligheidswens van de Israëli's maar merkt tegelijkertijd op dat 'niet alle Palestijnen terroristen zijn'. Toch worden ook Palestijnen die vrede willen door de gevolgen van de afscheiding getroffen.

3. Interview met 'Omar'

a) Omdat de afscheiding op Palestijns gebied wordt gebouwd. "Eigenlijk heb je overal stukken 'Israël' in ons land. Dit laat zien dat het eigenlijk gaat om het inpikken van het land. Als ze een veiligheidshek willen bouwen dan moeten ze dat op de grens doen, of beter nog, in hun eigen land."

4. Jeries geeft aan dat de 'muur' contact tussen hen en de Israëli's onmogelijk maakt. Cicam stelt 'Met vreemden heb je geen gemeenschappelijke belangen, van vreemden zie je niet vaak de positieve kanten en het is dus gemakkelijker je voor te stellen dat die vreemde een vijand is'. Met andere woorden: 'onbekend maakt onbemind'. Jeries en CICAM geven aan dat onderling contact nodig is om elkaar te leren kennen, vertrouwen en met elkaar te leren samenwerken.

Werkblad 8: Wat brengt de toekomst?

Doel: de leerlingen stellen zich de vraag of de afscheiding bijdraagt aan een oplossing van het conflict of daarentegen contraproductief voor de vrede is.

Israël zegt de 'muur' te slopen zodra de veiligheid van haar burgers wordt gegarandeerd. Maar is een 'muur tussen mensen' een geschikt middel om een conflict de wereld uit te helpen? Zijn er andere, betere oplossingen? En wat zou er moeten gebeuren om die oplossingen te realiseren? Dit zijn de kernvragen van dit werkblad.

Antwoorden op de opdrachten:

1. Voor een oplossing van het conflict maakt het veel uit, of Israël inderdaad bereid is de afscheiding te slopen zodra de veiligheid van haar burgers wordt gegarandeerd. In dat opzicht hangt er veel af van de Palestijnse leiders om het geweld van radicale Palestijnen tegen Israël in te dammen. Als de afscheiding politieke doeleinden dient, hebben de Palestijnen nog meer om kwaad over te zijn. Israël zal haar militair overwicht moeten blijven gebruiken om het verzet de kop in te drukken, als dat al lukt. Mogelijk zijn politieke doeleinden van de afscheiding bedoeld om de Palestijnen tot 'rede te dwingen':

erkenning van Israël en veiligheid voor haar burgers. Blijft de vraag of de afscheiding daarvoor een geschikte maatregel is.

2. Stelling twee kan ook in z'n algemeenheid worden behandeld:

'De bouw van *een* muur betekent het failliet van *een* vredesproces. Het geeft aan dat we geen andere oplossing meer zien en de hoop op vrede hebben opgegeven'.

3a) 'De twee-statenoplossing is door een hele reeks maatregelen van de verschillende Israëli'sche regeringen tegengewerkt. Dit wordt vaak omschreven als het creëren van 'feiten op de grond'. Bijvoorbeeld door het bouwen van nederzettingen in de bezette gebieden, het doorgaan van de bezetting, het voor de Palestijnen frustreren van economische ontwikkeling door de voortdurende uitgaansverboden en de opdeling van het grondgebied in kleine eilandjes enz. De muur loopt bijvoorbeeld voor een belangrijk gedeelte in de Bezette Gebieden, en niet op de grens. In feite wordt hiermee nog meer land geannexeerd. Veel mensen denken dat hierdoor een twee-statenoplossing eigenlijk al een gepasseerd station is: er blijft zo geen land meer over om een Palestijnse staat te maken. De twee bevolkingen zijn door de bezetting en door de bouw van de nederzettingen zo met elkaar verweven dat je je kunt afvragen of het praktisch nog wel mogelijk is om twee aparte staten voor de beide volkeren te stichten. Binnen Israël woont bijna een miljoen Palestijnen'.

b) 'De internationale gemeenschap en organisaties als de VN zijn niet in staat geweest om het conflict volgens het internationaal recht op te lossen: een Palestijnse staat naast Israël, beëindiging van de bezetting van de Strook van Gaza en de Westelijke Jordaanoever en een rechtvaardige oplossing van het vluchtelingenprobleem. Er moet nu door de internationale gemeenschap ingegrepen worden om naleving van het internationaal recht af te dwingen. Dat betekent in de eerste plaats druk op Israël. De muur moet worden afgebroken en de bouw van nederzettingen moet ogenblikkelijk gestopt worden. Er moet worden gewerkt aan een oplossing waarbij de regio wordt betrokken'.

Conflict Courant heeft de bedoeling jongeren te helpen zichzelf zicht te verschaffen op mondiale conflicten. Het nieuws over de conflicten krijgt een context en er worden verbanden gelegd tussen het dagelijks leven van de jongeren hier en de gebeurtenissen elders op de wereld.

Deze editie is geschreven en geproduceerd door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs te Nijmegen in samenwerking met Pax Christi Nederland.

© CMO, 2004.

De werkbladen mogen alleen worden gefotokopieerd voor gebruik binnen de instelling die het pakket heeft aangekocht of gedownload.

Losse nummers kosten € 3,50. Wie een abonnement neemt, krijgt er het nulnummer er gratis bij. Op de website van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs wordt elke nieuwe editie z.s.m. aangekondigd (www.cmo.nl). Wie daar een emailadres doorgeeft, wordt geïnformeerd over het verschijnen van nieuwe edities.

De *Conflict Courant* is mede mogelijk gemaakt door het VSBfonds te Utrecht.

COLOFON

Centrum voor Mondiaal Onderwijs,
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen
tel. 024-3613074
fax 024-3613014
e-mail cmo@nsm.kun.nl
<http://www.cmo.nl>

Pax Christi
Postbus 19318
3501 DH Utrecht
tel. 030-2333346
fax 030-2368199
e-mail paxchristi@paxchristi.nl
<http://www.passievoorvrede.nl/>

Conflict Courant is het antwoord op vragen van leerlingen in het Studiehuis over mondiale conflicten in het wereldnieuws.

Losse nummers kosten €3,50 of zijn gratis te downloaden vanaf <http://www.cmo.nl>

Naast het 0-nummer verschijnen er twee edities per jaar. Wie een abonnement neemt, krijgt het 0-nummer gratis toegestuurd. Opzeggen kan na elke editie.

School/instelling:
Contactpersoon:
Adres:
Postcode en plaats:
Telefoon:
Handtekening:

Sturen naar:
Centrum voor Mondiaal Onderwijs
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen

- Noteer mij voor een abonnement
- Houd mij op de hoogte van nieuwe edities:
Mijn emailadres is:

@

Frankeren
als briefkaart